

Vlaanderen
is materiaalbewust

Activiteiten overzicht '15

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

www.ovam.be

INHOUD

Woord vooraf met Henny De Baets	3
OVAM rolt nieuwe structuur uit	4
In beeld Buggybooker wint OVAM Ecodesign Award PRO	5
De OVAM in 2015	6
Het Bodemjaar 2015 in vijf hoogtepunten	8
Europa hertekent weg naar kringlooeconomie	11
In beeld 3D-printen tegen afval	13
Gasfabrieken en asbest in scholen: opgeruimd staat netjes	14
Tegen het licht: impact van statiegeld	18
Zo ziet het gebouw van de toekomst eruit	20
In beeld Nieuwe start voor Carcoke	22
Selectief inzamelen loont	23
762 gezinnen geholpen met woonzoneproject	24
VN stellen Vlaams afvalbeleid als voorbeeld	26
In beeld Sfinks wint GroeneVent Award	27
Eeklo geniet van opengelegde Dullaert in stadscentrum	28
Cijfers	30

Colofon

**HOOFDREDACTEUR EN
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:**
Jan Verheyen

REDACTIERAAD: Sofie De Keyser, Patriek Casier, Lander Wantens, Caroline Van Gool, Ilse Pepermans, Willy Sarlee, Anne Vandeputte, Els Van Camp en Sofie Feytons

**CONCEPT, COPYWRITING EN
VORMGEVING:** Pantarein Publishing

FOTOGRAFIE: OVAM, ISWA, Shutterstock, Pol Leurs, Kristel Peters, Harald Finster, ILD nv, Istock, Karlien Claeys, Bakkerij Tomassen, Jasper Leonard, Koen Keppens, Ann Gewillig

PAPIER: cover: macosilk 300 g
binnenwerk: macosilk 135 g

WETTELIJK DEPOTNUMMER:
D/2016/5024/02

OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

WOORD VOORAF

V.l.n.r.: Luc Goeteyn, Herman Gobel,
Eddy Van Dyck, Ann Cuyckens,
Henny De Baets en Danny Wille

In september 2015 streek het ISWA Wereldafvalcongres neer in Antwerpen. Samen met de Stad Antwerpen en de VVSG, ontving de OVAM deelnemers uit meer dan negentig landen. De grote primeur op het congres was de voorstelling van de eerste *Global Waste Management Outlook* van de Verenigde Naties. Dit rapport verschaft duizelingwekkende cijfers en inzichten: 2 miljard mensen hebben geen toegang tot afvalinzameling, 70% van het afval wereldwijd wordt simpelweg gedumpt, ... De weg die Vlaanderen de voorbije decennia volgde, wordt in het rapport geprezen als een toonbeeld van hoe je de afvalproblematiek wel onder controle krijgt.

Een regio als Vlaanderen moet echter hogere ambities durven koesteren dan het onder controle houden van de afvalberg. De OVAM gaat die uitdaging aan. In 2015 legden we de laatste hand aan een nieuw ontwerp uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen, dat begin dit jaar in openbaar onderzoek ging. Dat plan bepaalt hoe we voortaan met ons huishoudelijk afval zullen omgaan en de overstap naar een

kringloopeconomie willen versterken. Het biedt tevens een duidelijk beleids- en investeringskader. In 2016 gaan we samen met onze partners in het Vlaams Materialenprogramma ook na hoe we als vooruitstrevende regio een antwoord kunnen bieden op de ambities en doelstellingen die Europa stelt in het Circular Economy Package, dat eind 2015 gepubliceerd werd.

Die vooruitstrevendheid hebben we in 2015 ook aan de dag gelegd in het bodembeheer. 2015 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het internationale jaar van de bodem. Dat was voor de OVAM en haar partners het uitgelezen moment om de meerwaarden van bodem voor onze gezondheid, leefomgeving, economie en innovatie in de verf te zetten. 'Bodembewust' groeide uit tot een sterke sensibiliseringscampagne. Die meerwaarden van duurzaam bodembeheer: efficiënt ruimtegebruik, economische ontwikkeling, een gezonde leefomgeving, ... zijn uiteraard ook in 2016 onze prioriteit.

Om die uitdagingen aan te gaan, gingen we in 2015 op zoek naar de best mogelijke organisatiestructuur

om een antwoord te bieden op de wensen van onze doelgroepen. Een structuur die toelaat om wendbaar in te spelen op nieuwe kansen en die een maximale kwaliteit van bodeminformatie moet garanderen. Een vlakke organisatiestructuur ook, waarbij medewerkers nog meer geresponsabiliseerd worden. Die oefening leidde tot het ontstaan van twee nieuwe bodemafdelingen: 'bodeminformatiebeheer' en 'doelgroepgericht saneren'. Het nieuwe team klantenbeheer staat in voor het snel en correct behandelen van vragen van onze klanten.

De OVAM bewijst hiermee opnieuw dat ze een innovatieve arbeidsorganisatie is. Een organisatie die verder durft gaan dan wat voor de hand ligt en bereid is zich aan te passen in functie van nieuwe kansen en uitdagingen en wijzigende omstandigheden in de samenleving. Wat echter onveranderd blijft in 2016, beste lezer, is dat we die uitdagingen samen met u willen waar maken. Samen maken we morgen mooier.

Henny De Baets,
administrateur-generaal

OVAM rolt nieuwe structuur uit

De OVAM werkt al jaren toe naar 2036. Dan moet de sanering van alle historische bodemverontreinigingen in Vlaanderen minstens opgestart zijn. Om die doelstelling waar te maken, stuurde de OVAM haar interne structuur bij en rolde in een klap Het Nieuwe Werken uit.

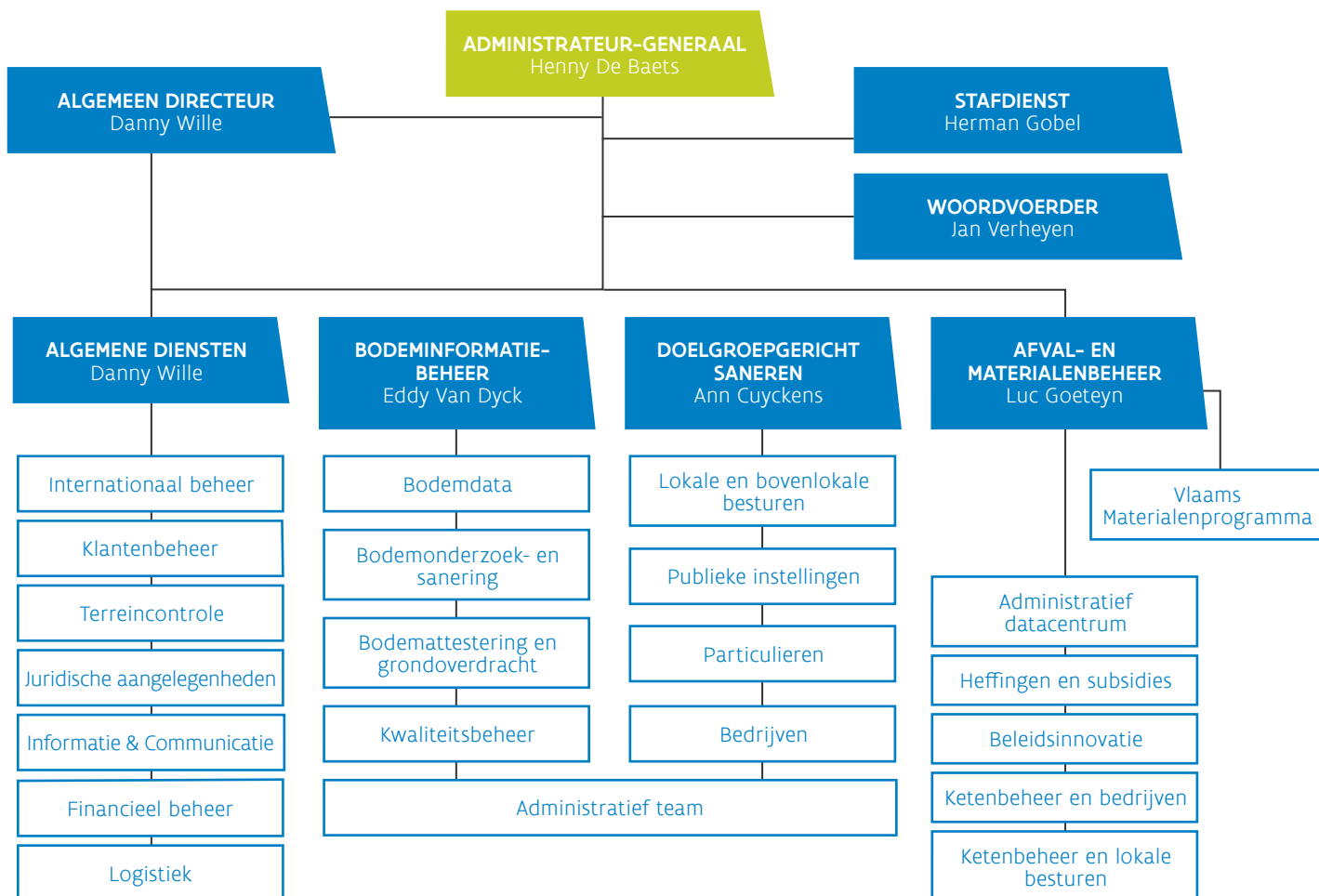
Twee nieuwe afdelingen vervangen de bestaande afdelingen Bodembeheer en IVS (Interventies, Verwijderingen en Saneringen):

De **afdeling bodeminformatie-beheer** (BIB) beheert bodeminformatie en staat in voor de uitvoering en afhandeling van de bodemprocedures en voor de coördinatie van de (bodem)beleidsvoorbereidingen.

De **afdeling doelgroepgericht saneren** (DS) behandelt de saneringsdossiers, ontwerpt oplossingen op maat en voert ambtshalve onderzoeken en saneringen (mee)

uit. Daarnaast volgt ze het beleid op of werkt ze instrumenten uit. Vier doelgroepen staan voorop: bedrijven, particulieren, lokale en bovenlokale besturen, en publieke instellingen.

Tegelijk kiest de OVAM voor **Het Nieuwe Werken**, een nieuwe vorm van samenwerken en leidinggeven die de creativiteit prikkelt en aandacht heeft voor doorgedreven talent- en competentie management. Dat moet de organisatie flexibel houden en efficiënter maken.

In beeld

Winnaar OVAM Ecodesign Award PRO

Buggybooker: huur een kinderwagen

De Buggybooker, de verhuurservice van kinderwagens, won in 2015 de OVAM Ecodesign Award PRO voor 'product op de markt'. Met de Ecodesign Award PRO-prijzen lauwt de OVAM de milieuspanningen van ontwerpers en bedrijven.

Het concept is eenvoudig: op www.buggybooker.com reserveer je in enkele muisklikken een kinderwagen en die staat even later klaar op de plaats van afspraak. Die service maakt het ook voor gezinnen met jonge kinderen mogelijk om zich met de fiets of het openbaar vervoer te verplaatsen. Frank Verheijden van Buggybooker: "Kinderen vinden het doorgaans veel leuker om met de trein of de fietskar te reizen. Ik kwam op het idee om een verhuurdienst op te starten omdat ik het gejuengel van mijn twee dochters op de achterbank beu was."

Je vindt Buggybooker vandaag op een 15-tal locaties in Vlaanderen en Nederland, in steden als Leuven, Hasselt, Mechelen, Oostende, Lommel, Eindhoven, Maastricht ... Elke gemeente of ondernemer kan zelf een buggypunt beginnen.

Kijk voor meer info op www.buggybooker.com

De OVAM in 2015

WERELDAFVALCONGRES ISWA IN ANTWERPEN (P.26)

422

aantal ingediende
abstracts

93

nationaliteiten

1.223

deelnemers

OPPERVLAKTE AMBTSHALVE GESANEERDE GROND

De OVAM saneert
715,38 hectare grond
(281 dossiers) in 2015

BODEMJAAR 2015 (P.6)

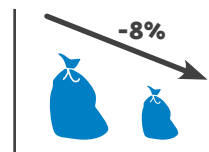
OVAM sprokkelt
**25 inspirerende
bodemverhalen**

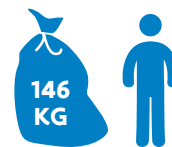
STAND VAN ZAKEN GEMEENTELIJKE INVENTARIS 2015

153.399
percelen
geïntariseerd

RESTAFVAL IN VLAANDEREN 2004 - 2014

Daling van 8%
(ten opzichte van 2004)

146 kg
restafval per Vlaming (2014)

**Slechts
3 gemeenten**
produceren meer dan
180 kg
restafval per inwoner

ZWERFVUIL: WEG ERMEE

150
opruimacties in
heel Vlaanderen

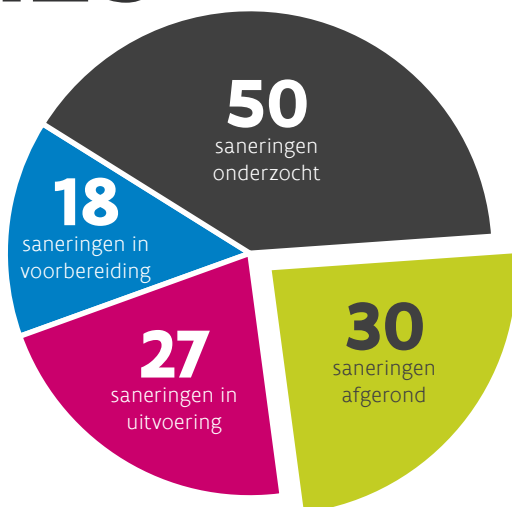
OVAM STRATEGISCH PLAN 2015 - 2020

220
stakeholders
bevraagd

meer dan
2.100
reacties

GASFABRIEKEN (P.12)

125 gassites in Vlaanderen

EN HET GROENSTE EVENEMENT IS ... (P.27)

100
organisatoren van festivals,
sportevenementen vullen de
OVAM **GroeneVentscan** in

HALF FEBRUARI

Start saneringen gasfabrieken
Sint-Truiden en Oudenaarde

5 MAART

Stad Gent en de OVAM ondertekenen
samenwerkingsovereenkomst

20 APRIL

Federatie van Producenten van Recycling
Granulaten (FPRG) en de OVAM vieren 25 jaar
recyclage van bouw- en sloopafval

22 APRIL

Debat Jaar van de Bodem
zorgt voor vuurwerk

1 JUNI

Luc Goeteyn volgt Rudy Meeus op als
afdelingshoofd Afval- en Materialenbeheer

8 JUNI

De OVAM participeert aan Vlaamse
milieuweek op ereldexpo Milaan

1 AUGUSTUS

Nieuwe zwerfvuilcampagne gaat live

7-9 SEPTEMBER

Wereldafvalcongres ISWA verwelkomt
internationale afvalexperts in Antwerpen

29-30 SEPTEMBER

VLAJO-innovatiekamp buigt
zich over voedselverlies

1 DECEMBER

Vlaams Materialenprogramma genomineerd
voor 'The Circulars' Award op
World Economic Forum in Davos

2 DECEMBER

Europese Commissie publiceert
pakket circulaire economie

4 DECEMBER

Jaar van de Bodem wordt i.s.m. Europese
Commissie feestelijk afgesloten met congres

HET BODEMJAAR 2015

in vijf hoogtepunten

De Verenigde Naties riepen 2015 uit tot het Internationaal Jaar van de Bodem en het Vlaamse Bodemdecreet vierde zijn 20ste verjaardag. Een jaar lang stond het belang van een gezonde bodem prominent in de schijnwerpers. Kijk mee terug aan de hand van vijf markante hoogtepunten.

1. Verrassende campagne doet nadenken over belang van gezonde bodem

Hoe kan een gezonde bodem het buurtgevoel aanwakkeren? Hoe kan een gezonde bodem kanker voorkomen? Met dit soort vragen uit de campagne 'Bodembewust', lanceerde de OVAM samen met haar partners het Internationaal Jaar van de Bodem.

Een gezonde bodem zit onder de grond, is onzichtbaar en wordt daardoor nogal eens onbelangrijk gevonden. De campagne 'Bodembewust' moest het tij helpen keren en het brede publiek het belang van een gezonde bodem doen inzien. Met verrassende verhalen, filmpjes van reportagemaker Kobe Ilsen en advertenties met bodemdiertjes in de hoofdrol rolde de OVAM een cross-mediale campagne uit. Die zette in de verf welke impact bodem heeft op onze economie, leefomgeving, gezondheid en innovatie.

De bodem mag niet los worden gezien van de omgeving en de diensten die hij ons levert. Een zuivere bodem zorgt voor gezond voedsel en helder drinkwater, slaat koolstof op, en levert de ruimte die we nodig hebben om te wonen, te leven, te werken en te ondernemen.

Op een druk bijgewoond Bodemdebat op 22 april gingen bodemexperts in dialoog met deskundigen uit alle hoeken van de maatschappij, onder wie Leo Bormans, auteur van 'The World Book of Happiness' en Jan Tytgat, diensthoofd Toxicologie en Farmacologie van de KU Leuven. Die discussie zette de maatschappelijke relevantie van de bodem in een verfrissend daglicht.

Alle verhalen, filmpjes en info over het Bodemjaar 2015 vindt u op www.bodembewust.be

2. Bodempionier Vlaanderen op Wereldexpo Milaan

Van 1 mei tot 31 oktober 2015 liep in Milaan de 34ste Wereldtentoonstelling, met als thema 'Voedsel voor de planeet, energie voor het leven'. In het Belgische paviljoen zette de OVAM tijdens de Vlaamse milieukeer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie het thema 'bodem' in de kijker. Centraal stond de campagne 'Bodembewust', die op maat van het internationale publiek werd gesneden. Getuigen uit de hele wereld onderstreepten het belang van de bodem.

3. Inspirerende bodemverhalen sprokkelen in Berlijn

Op de Global Soil Week in Berlijn in april 2015 bogen 600 wetenschappers en beleidsmakers uit 80 landen zich over de bodemuitdagingen die ons wereldwijd te wachten staan. De OVAM sprak op de bijeenkomst over hoe sanering hand in hand kan gaan met innovatieve manieren van herontwikkeling en nieuwe vormen van financiering zoals crowdfunding.

Na afloop deelden tientallen bodemspecialisten uit de hele wereld hun ervaringen. Dat leverde een korf vol interessante verhalen op. Die beklemtoonden nog maar eens het maatschappelijke belang van een gezonde bodem.

In Kenia bijvoorbeeld hechten bepaalde etnische groepen aan de bodem een religieuze betekenis. Ze gebruiken de bodem voor hun rituelen. Daar hebben ze een ongeschonden bodem voor nodig, waar geen vee graast of aan landbouw wordt gedaan. De Keniaanse overheid werkt momenteel aan een wetsvoorstel dat het recht op grond voor godsdienstbeleving in de grondwet verankert.

Ontdek alle bodemverhalen op www.bodembewust.be/soil-and-sediment-stories

4. Gezond uit eigen grond

Een gezonde moestuin vraagt een vruchtbare bodem zonder vervuiling. Met de campagne 'Gezond uit eigen grond', gecoördineerd door LNE, spoort de Vlaamse overheid aan om meer zelf te tuinieren, en dat op een gezonde manier. In een brochure en op www.gezonduit-eigengrond.be vindt u de belangrijkste vuistregels voor gezonde groenten en eieren uit de eigen tuin.

5. Bodemverontreiniging in 1.800 cartoons

Bodemverontreiniging en -sanering waren in het Internationaal Jaar van de Bodem ook het thema van de 20ste Euro-Kartoenale in Kruishoutem. 532 tekenaars uit 71 landen lieten hun fantasie de vrije loop. Hun cartoons brengen op een ludieke manier het belang van een gezonde bodem voor elk van ons in beeld. De tentoonstelling in het European Cartoon Center liep van 29 maart tot 14 juni.

4 OPMERKELIJKE BODEMCIJFERS

1 KOFFIELEPEL BODEM BEVAT MEER ORGANISMEN DAN ER MENSEN ZIJN OP AARDE

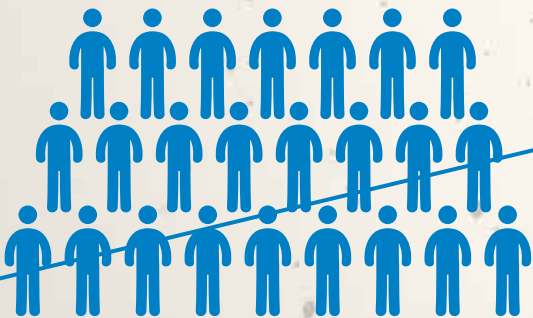
Die bodemorganismen zijn cruciaal voor onze gezondheid. Ze zorgen voor zuiver drinkwater en een evenwichtige voeding. Bovendien zijn ze de bron van levensreddende geneesmiddelen: zo zijn bijna alle bestaande antibiotica afkomstig van bodembacteriën of bodemschimmels. Sommige bodemorganismen produceren zelfs stoffen die ons geluksgevoel verhogen en die in antidepressiva gebruikt worden. Daarom is het zo belangrijk dat we onze bodem gezond houden.

808.700 HECTARE

Zo veel grond hebben we in Vlaanderen nodig om alle Vlamingen van lokaal geproduceerd voedsel te voorzien. Maar die ruimte is er niet: de betaalde oppervlakte bedraagt ongeveer 665.000 hectare. We voeren voedsel van over heel de wereld in om onze monden te voeden. Maar hoe zeker zijn we dat dat voedsel altijd beschikbaar zal zijn? Verlies aan vruchtbare bodem overal ter wereld, klimaatverandering, beperkte beschikbaarheid van fossiele hulpbronnen en geopolitieke spanningen ... Het is niet denkbeeldig dat de deur voor voedselimport ooit volledig wordt dichtgedaan. Daarom kunnen we maar beter zorg dragen voor elke kluit vruchtbare grond.

474 INWONERS

Zo veel mensen wonen in Vlaanderen gemiddeld op één vierkante kilometer. De toenemende verstedelijking is één van de grootste oorzaken van bodemdegradatie. Door de afdichting van de bodem sijpelt er minder regenwater naar de grondwatertafel. Als het water nauwelijks kan infiltreren, leiden hevige regenbuien al snel tot bodemerosie en spoelen kostbare stukken landbouwgrond weg. Dat veroorzaakt meer slibafzetting in onze waterlopen. Ruimings- en baggerwerken brengen dan weer extra kosten met zich mee.

33 PROCENT VAN DE BODEMS WERELDWIJD IS AANGETAST ALS GEVOLG VAN DE BEVOLKINGSDRUK EN VERVUILING

Europa hertekent weg naar kringlooeconomie

De meeste doelstellingen van de huidige Europese Commissie liggen lager dan die van de vorige Europese Commissie:

In 2025 moet 60% van het huishoudelijk afval gerecycleerd worden, in 2030 moet dat 65% zijn. Het oorspronkelijke doel voor huishoudelijk afval lag op 70% recyclage in 2030.

Voor verpakkingsafval geldt een recyclagedoel van 65% in 2025, en 75% in 2030. In het pakket van de vorige commissie lagen de recyclagedoelen op 70% en 80%.

Het stortverbod uit het vorige pakket werd een dwingende doelstelling om tegen 2030 nog maximum 10% van het selectief ingezameld huishoudelijk afval te storten.

De doelstelling om 30% minder voedselverlies te hebben in 2025 is in het nieuwe pakket verdwenen.

Lidstaten met een achterstand voor recyclagedoelstellingen krijgen 5 jaar uitstel.

Eind 2015 publiceerde de Europese Commissie het vernieuwde pakket circulaire economie. Dat vervangt het plan van de vorige Europese commissaris van Leefmilieu. Toont de huidige Commissie meer ambitie, of zijn de doelstellingen net afgezwakt?

Vanwaar dit nieuwe pakket aan maatregelen?

Het Circular Economy Package was erg ambitieus en visionair. Ons land was ermee opgezet want het zat vol prikkels om het duurzaam materialenbeheer nog een versnelling hoger te schakelen. Veel andere lidstaten vonden de doelstellingen te hoog gegrepen. Begin 2015 trok de huidige Commissaris het pakket circulaire economie weer in met de belofte om een nog ambitieuzer plan te maken.

Maakt hij die belofte waar?

Op sommige punten toont het pakket meer ambitie, maar globaal gezien zijn de doelstellingen afgezwaktten opzichte van de vorige plannen. Het nieuwe pakket bestaat uit een actieplan 'Maak de cirkel rond - Een EU-actieplan voor circulaire economie' en een voorstel voor herziening van de zes afvalrichtlijnen: de kaderrichtlijn afval en de richtlijnen voor het storten van afval, verpakkingsafval, autowrakken, batterijen en elektronisch afval.

Positief is dat het nieuwe pakket rekening houdt met alle schakels in de keten. Zo gaat er meer aandacht naar productbeleid en ecodesign ... Het plan zoomt ook in op een paar specifieke sectoren zoals voedsel, bouw- en sloopafval en biomassa. Het laat ook voor achterblijvende lidstaten maatwerk toe.

Op welke punten ziet het plan er veelbelovend uit?

Bemoedigend is dat de producent al van bij het ontwerp van een product rekening moet houden met een efficiënt materiaalgebruik. De consument moet betere informatie krijgen bij de aankoop van zijn product: is het product gemaakt van gerecycleerde grondstoffen? Is er gekozen voor minder schaarse materialen? Zoals dat nu gebeurt voor elektronische apparaten, die krijgen een energielabel dat toont hoe zuinig ze zijn.

Positief is ook de aandacht voor groene overheidsaanbestedingen. Openbare aankopen maken zo'n 20 procent van de markt uit en zijn in die zin een belangrijke hefboom om innovaties in gang te zetten.

Het nieuwe plan kijkt ook naar de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid: de producenten zijn verantwoordelijk voor het afval dat hun producten creëren. Het actieplan wil hen ook aanmoedigen om hun producten zodanig te

ontwerpen dat ze gemakkelijk te herstellen zijn en lang meegaan.

Op welke punten is het plan te weinig ambitieus?

De doelstellingen van de huidige Commissie liggen lager dan die van de vorige Europese Commissie (zie infografiek). Daarnaast is het stortverbod afgezwakt en mag in 2030 nog 10% van het selectief ingezamelde afval gestort worden. Van de doelstelling om 30% minder voedselverlies te hebben in 2025 is in het nieuwe pakket zelfs geen spoor meer. Tenslotte ligt de focus van het plan nog steeds sterk op afvalwetgeving, terwijl circulaire economie toch vooral moet gaan

over een nieuw economisch model, waar slimmer omgegaan wordt met grondstoffen en hulpbronnen.

Welke stappen moet het pakket circulaire economie nu doorlopen?

Het actieplan werd in februari 2016 besproken in de Europese Raad, die de 28 lidstaten vertegenwoordigt. Het is de taak van de OVAM om in samenspraak met alle betrokken partijen uit Vlaanderen, Brussel en Wallonië tot één Belgisch standpunt te komen. Ook onze stakeholders worden daarbij gehoord. De Europese Raad maakt haar opmerkingen in juni over aan de Europese Commissie.

Vlaams Materialenprogramma wint prestigieuze Circulairs Award

Op het World Economic Forum in het Zwitserse Davos werden begin 2016 'The Circulairs' uitgereikt, prijzen die de beste en meest inspirerende projecten voor de circulaire economie bekronen. De OVAM viel in de prijzen met het Vlaams Materialenprogramma (VMP).

In dat publiek-privaat VMP engageerden partners uit alle hoeken van de maatschappij zich in 2012 voor de transitie naar een duurzame omgang met grondstoffen en materialen in een toekomstgerichte kringlooeconomie.

Het VMP haalde het in Davos in de categorie 'governments, cities and regions' van geduchte tegenstrevers als The City of Sydney (Australië) en The National Zero Waste Council (Canada).

De jury bestond uit onder meer William McDonough, co-auteur van *Cradle to cradle - Remaking The Way We Make Things*, Ellen MacArthur, stichtster van de gelijknamige Foundation die rond circulaire economie werkt, en voormalig EU-commissaris van Leefmilieu Janez Potočnik. In haar verslag loofde de jury "de toewijding van de OVAM bij het streven naar duurzaam materialenbeheer, het indrukwekkende volume aan initiatieven en projecten die in de regio onder de paraplu van VMP uitgevoerd worden, en het omvattende programma waaraan een groot aantal stakeholders en sectoren meewerken".

In beeld

Alice wint Additive Design Challenge

3D-printen tegen afval

60 denkers, designers en doeners gingen in 2015 aan de slag met 3D-printen. Met de Additive Design Challenge daagden Plan C en de OVAM hen uit om een economisch rendabel en circulair product te maken.

Designers, bedrijven en studenten tekenden begin 2015 in op de Additive Design Challenge. Na een coachingtraject van een half jaar koos de jury vier winnende ontwerpen:

- Turbulent, een nieuwe manier om kleinschalig waterkracht om te zetten in elektriciteit;
- Bookbox, audioverhalen met 3D-geprinte voelillustraties voor blinde en slechtziende kinderen;
- Absorblight, een tafellamp die omgevingsgeluiden absorbeert en de spraak versterkt;
- Alice, een modulaire schoen.

Alice-ontwerpster Kristel Peeters: "Alice is een modulaire schoen en een duurzame oplossing voor de wegwerpproblematiek. De zool en de binnenkant van de schoen worden ge-3D-print en dus op maat gemaakt. Daardoor zit de schoen als gegoten en hou je hem langer aan. Enkel het 'jasje', dat aan de zool wordt vastgemaakt, wissel je naargelang het seizoen of je outfit van de dag."

Gasfabrieken en asbest in scholen: opgeruimd staat netjes

Verontreiniging door gasfabrieken: voorgoed verleden tijd

Na de Tweede Wereldoorlog sloot de laatste van de 125 gasfabrieken in Vlaanderen haar deuren. De OVAM pakt de gronden die bij de gasproductie verontreinigd werden, versneld aan en staat steden en gemeenten met oude gassites op hun grondgebied met raad en daad bij.

Van de 19de eeuw tot de eerste helft van de 20ste eeuw werd stadsgas gewonnen uit steenkool, onder meer voor straatverlichting. Bij die gasproductie kwamen toxische stoffen vrij, zoals teer en cyanide. Die belandden in de bodem en in het grondwater, waardoor de sites tot vandaag vaak ernstig verontreinigd zijn. De vervuiling kan een risico vormen voor de volksgezondheid want de voormalige gasfabrieken bevinden zich vooral in stedelijke gebieden, in de kern of aan de rand van woongebieden.

Huissaneerder voor collega-overheden

Vlaanderen telt 125 oude gassites. De OVAM schakelt een versnelling hoger: tegen eind 2016 moeten alle bodemonderzoeken op gasfabrieksterreinen klaar zijn en uiterlijk tegen 2022 moeten de saneringen starten. Om vaart te maken met die ambitie, zet de OVAM haar jarenlange ervaring en expertise in om collega-overheden bij te staan bij de sanering van gasfabrieken. Voor dertien gassites treedt de OVAM de komende jaren op als huissaneerder, kenniscentrum en partner van de betrokken lokale besturen. Die steden of gemeenten waren al ten tijde van de exploitatie eigenaar of uitbater van de gasfabriek. Daardoor zijn ze wettelijk verplicht om de sanering zelf te bekostigen.

De OVAM zet haar knowhow nu in om de lokale besturen bij te staan en de bodemverontreiniging op die dertien sites adequaat én kostenefficiënt aan te pakken. Concreet neemt ze de beschrijvende bodemonderzoeken, -saneringsprojecten en -saneringswerken voor haar rekening en prefinanciert ze.

Het beleid van de OVAM voor gassites vindt u op www.ovam.be/gassites

Van gasfabriek naar wonen met uitzicht op de Schelde

In een dode arm van de Schelde in Oudenaarde is het straks idyllisch wonen en aangenaam werken met uitzicht op de rivier. In het voorjaar van 2015 pakte de OVAM er de zwaar verontreinigde gasfabriekssite aan. Die sanering stemde ze naadloos af op de bouwplannen.

Bij de winning van gas uit steenkool aan het begin van de vorige eeuw kwamen grote hoeveelheden schadelijke stoffen zoals teer en cyanide in de bodem terecht. Die hebben de grond en het grondwater sterk verontreinigd. Een diepgaande sanering van het verloederde terrein aan de Scheldekop drong zich op.

Begin 2015 startte de OVAM met de sanering van de grond en het grondwater tot er geen risico's meer waren voor de volksgezondheid en het milieu. De verontreinigde bodem werd afgegraven en afgevoerd voor verwerking.

De sanering hield meteen ook rekening met de bouwplannen. Na een ontgraving vullen we de site doorgaans op met zuivere grond. Maar op de plek waar straks de woningen en andere voorzieningen verrijzen, heeft dat niet veel zin: de bouwheer moet er immers opnieuw graven om de ondergrondse parking aan te leggen. Waar straks de groenzone rond de gebouwen komt, graven we de verontreiniging iets dieper weg, want we denken al aan de plannen voor de heraanleg. Door op voorhand goed te overleggen, besparen alle partijen veel kostbare tijd en geld.

150 specialisten op internationaal gasfabriekencongres in Gent

Ook andere wereldsteden kampen met verontreiniging door oude gasfabrieken. Dat bleek uit de grote interesse voor het International Symposium and Exhibition on the Redevelopment of Manufactured Gas Plant Sites. De OVAM was medeorganisator van dit internationale congres van 8 tot 10 november 2015 in Gent. 150 specialisten uit de hele wereld wisselden hun kennis en goede praktijken over de sanering en herontwikkeling van gassites uit.

Meer info over het internationaal gasfabriekencongres vindt u op:
<http://mgpsymposium.com/>

Waar zit het asbest in scholen?

In alle scholen in Vlaanderen bevindt zich naar schatting 15.000 ton asbest. Omdat kinderen bij blootstelling extra kwetsbaar zijn, pakt Vlaanderen het asbest in scholen prioritair aan. In 2015 ging de OVAM van start met de inventarisatie: waar bevindt het asbest zich precies en om welke producten gaat het?

Asbestvezels inademen is schadelijk voor de gezondheid. Ze veroorzaken longkanker of asbestose (een ziekte die het longweefsel aantast). Kinderen zijn extra kwetsbaar bij blootstelling. Daarom heeft de Vlaamse Regering er in 2014 voor gekozen om asbest versneld aan te pakken. De OVAM coördineert die asbestverwijdering en financiert ze deels mee. Scholen, residentiële gebouwen en land- en tuinbouwbedrijven krijgen voorrang.

Asbestafbouwplan

Tegen 2040 moet heel Vlaanderen asbestveilig zijn. Hoe ze die

eindmeat wil halen, ontvouwt de OVAM tegen 2018 in een asbestafbouwplan. Daartoe brengt ze eerst in kaart waar het asbest zich precies bevindt en om wat voor asbestproducten het gaat.

Als eerste stap riep de OVAM in 2015 onderwijsinstellingen uit heel Vlaanderen op om zich te melden voor een uitgebreide asbestinventarisatie. Die gaat verder dan de wettelijke asbestinventaris die elke werkgever moet opstellen om alle werknemers en gebruikers van de gebouwen tegen de blootstelling aan asbest te beschermen. De bestaande asbestinventaris brengt echter enkel

die gebouwdelen in kaart waar een asbestblootstelling mogelijk is. Moeilijk bereikbare plekken of ruimtes die bijna nooit gebruikt worden, maken daar geen deel van uit. Met haar omstandige inventarisatie wil de OVAM ook die locaties op het spoor komen.

425 scholen meldden zich

In 2015 meldden 425 scholen zich aan. In 300 daarvan gaan deskundige, externe inspectiebureaus in 2016 de aanwezigheid van asbest na. Als blijkt dat de situatie risicovol is, dan kan de deelnemende school een beroep doen op de OVAM.

Ook Scholengroep 11 van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap meldde zich aan. Scholengroep 11 telt 38 schoolgebouwen in de regio Leuven, Landen en Tienen. In een daarvan,

in het centrum van Leuven, werd asbest aangetroffen.

Preventieadviseur Wim Goris van Scholengroep 11: "Het gaat om een gebouw uit de jaren 50. De verwarmingsbuizen in de kelder zijn geïsoleerd met asbest. Die isolatie verkeert in een slechte staat. Nu we het komende jaar drie klassen willen bijbouwen, is het hoog tijd om het asbest te verwijderen. De elektriciteitskabels en verwarmingsbuizen voor de nieuwbouw komen immers in de kelderruimtes.

Via het raamcontract van de OVAM gaat een gespecialiseerde firma het asbest in april 2016 verwijderen. De OVAM betaalt 60% van de kosten, onze scholengroep de overige 40%. Zonder die financiële ondersteuning zouden we de sanering nog jaren moeten uitstellen."

Preventieadviseur Wim Goris
van Scholengroep 11

"We winnen minstens 50 jaar"

Scholengroep 11 heeft van haar 38 gebouwen een asbestinventaris gemaakt. Preventieadviseur Wim Goris: "In elk schoolgebouw weten we perfect waar het asbest zit. Jaarlijks volgen we de toestand minutieus op. In één school voeren we zelfs luchtmetingen uit om te controleren of er geen asbestdeeltjes circuleren. Ook brengen we onderhoudstechnici en andere buitenstaanders op de hoogte zodat ze de nodige beschermkledij kunnen aantrekken."

"Dat neemt niet weg dat een sanering in sommige scholen dringend is. Zonder de tussenkomst van de Vlaamse overheid zou het de scholen nooit lukken om de gevaarlijke vezels snel te verwijderen. Het weghalen van risicovolle, niet-hechtgebonden asbesttoepassingen zoals asbesthoudende leidingisolatie is immers duur. Vorig jaar hebben we op eigen kosten één school kunnen aanpakken. De rekening: 65.000 euro. Dankzij het asbestafbouwbeleid kunnen we alle asbest nu veel sneller opruimen. Daardoor winnen we minstens 50 jaar."

Tegen het licht: impact van statiegeld

Wat is het effect van de invoering van statiegeld op eenmalige drankverpakkingen in Vlaanderen? Op vraag van Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege bracht de OVAM in 2015 de impact van die maatregel op zwerfvuil, selectieve inzameling en kostprijs in kaart.

Het onderzoek bestond uit vier fasen: de uitwerking van vijf verschillende scenario's voor de invoering van statiegeld, een analyse van de impact ervan, een juridische analyse en een studie die één concreet scenario onder de loep nam.

Van in het begin toonden alle betrokken partijen veel belangstelling voor de studie. Onder meer de federaties van de voedingsindustrie, distributie, bedrijven, milieuverenigingen, de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC), de federale overheid, steden en gemeenten, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest waren vertegenwoordigd in een klankbordgroep die tijdens de duur van de studie (december 2014 - oktober 2015) vijf keer is samengekomen. Daarnaast waren er informele overlegmomenten met onder meer bedrijfsbezoeken.

Het voorkeursscenario dat in detail bestudeerd werd, gaat uit van 25 eurocent statiegeld op plastic drankverpakkingen en blikjes. Consumenten kunnen de lege verpakkingen inleveren bij de supermarkt en grote distributiecentra. Kleinere verkooppunten

zoals broodjeszaken, frituren en dagbladhandelaars kunnen op vrijwillige basis aansluiten bij het statiegeldsysteem.

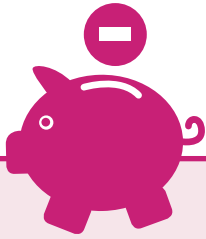
Het onderzoek bracht volgende voor- en nadelen van de invoering van statiegeld in Vlaanderen aan het licht:

PLUSPUNTEN

- 1. 20% tot 40% minder zwerfvuil** (in volume) en een schonere openbare ruimte;
- 2. Gemeenten betalen minder** voor het proper houden van straten en pleinen:
 - gemeenten die werken met vaste opruimrondes van zwerfvuil besparen **1,8 miljoen tot 3,6 miljoen euro**;
 - gemeenten die zwerfvuil beeldgericht opruimen besparen **7,6 miljoen tot 15,2 miljoen euro**.
- 3. Meer recyclage** van eenmalige drankverpakkingen die nu nog bij het huisvuil, zwerfvuil of straatvuilnisbakken belanden.

MINPUNTEN

1. De invoering van het statiegeldsysteem (met een grote onzekerheidsmarge) kost jaarlijks 77 miljoen euro. Dat is **drie keer hoger dan** de kosten van de **inzameling via de PMD-zak** (24 miljoen euro per jaar).
2. Is het statiegeldsysteem succesvol en wordt minstens 90% van de verpakkingen teruggebracht, dan leidt dat tot een tekort in de financiering van het systeem. Producenten en invoerders zullen dat tekort moeten dragen. Mogelijke opbrengsten zijn het niet-geïnde statiegeld en de materiaalopbrengsten.
3. **Mogelijke verschuiving in het aankoopgedrag van burgers** (bv. minder consumptie, meer aankoop in het buitenland, minder aankoop in kleinhandel). **Het verwachte effect voor Vlaanderen is niet duidelijk.** Een analyse van de impact van de invoering van statiegeld in de ons omringende landen levert wisselende resultaten op.
4. Statiegeld **enkel invoeren in Vlaanderen wordt zeer moeilijk**, zowel operationeel als juridisch.

CONCLUSIE

Bovenstaande plus- en minpunten maken van de invoering van statiegeld op dit moment geen evidente keuze. Uit de studie blijkt bovendien dat het juridisch moeilijk is om het systeem enkel in Vlaanderen te introduceren. Willen we statiegeld in heel België invoeren, dan vergt dat overleg en afstemming met de gewesten en de federale overheid.

Die vaststelling neemt niet weg dat de OVAM bekommerd is om de zwerfvuilproblematiek. Zwerfvuil is terecht een grote ergernis bij burgers en een adequatere aanpak is absoluut nodig. Om het zwerfvuilprobleem krachtadig aan te pakken heeft minister Schauvliege begin 2016 een overeenkomst ondertekend met de

verpakkingsindustrie. De sector legt 9,6 miljoen euro op tafel om de strijd tegen zwerfvuil aan te gaan.

Begin 2018 wordt die vernieuwde zwerfvuilaanpak in samenwerking met de industrie geëvalueerd. Het uitgangspunt is de nulmeting die de OVAM in 2013 en 2014 heeft uitgevoerd. Is in 2018 geen kentering zichtbaar in de hoeveelheid zwerfvuil op de grond, aan bushokjes, langs autostradeparkings en glasbollen, dan zal de minister bekijken of statiegeld alsnog ingevoerd kan worden.

U kunt de eindrapporten bekijken op www.ovam.be/statiegeld

WIJK

DEMONTTEERBAARHEID

Als we wegen, pleinen en nutsvoorzieningen uiteen kunnen halen zonder ze te beschadigen, zijn gebouwen en infrastructuur gemakkelijker te onderhouden, kan de afbraak eenvoudiger verlopen en kunnen we meer materialen hergebruiken.

POLYVALENTE RUIMTEN

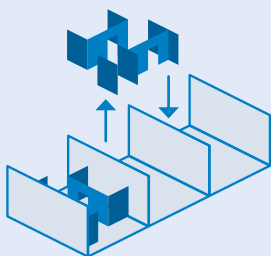
In openbare voorzieningen, zoals parken en sporthallen, moeten meer verschillende activiteiten mogelijk zijn zonder dat de ruimte aangepast hoeft te worden. Daar vaart het gemeenschapsleven wel bij.

DIVERSITEIT

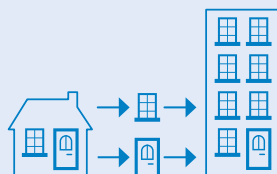
Een mix aan functies, voorzieningen en woningtypes in een wijk verhoogt de leefbaarheid en de sociale cohesie. Bovendien is het zo eenvoudiger om achteraf nieuwe functies te integreren.

GEBOUW

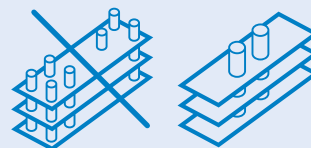
HERBRUIKBAARHEID

Wanden, vloeren en ramen worden zodanig ontworpen dat ze op allerlei manieren gecombineerd kunnen worden. Door ze bovendien demonteerbaar te maken, kunnen ze in andere bouwprojecten hergebruikt worden.

VERANDERLIJKE FUNCTIEVERDELING

Een gebouw dat meerdere functies kan hebben of toekomstige functiewijzigingen toelaat, gaat langer mee. Dat vermijdt verbouwings- en sloopwerken.

UITBREIDBAARHEID

Als een gebouw uitgebreid moet worden of als de functie wijzigt, dan moeten ook de technische vereisten voor de draagconstructie, installaties, leidingen en (thermische/akoestische) isolatie aangepast worden.

In tegenstelling tot verspreide, technische distributie (boven) laat een gekoppelde technische distributie (onder) toe om eenvoudig uitgebreid te worden.

ELEMENT

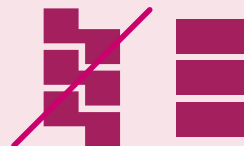
OMKEERBAARHEID

Het moet mogelijk zijn om gebouwcomponenten te demonteren zonder ze te beschadigen. Dat kan bijvoorbeeld door omkeerbare verbindingen zoals schroeven en bouten te gebruiken in plaats van te lijmen of te lassen. Op die manier kunnen de gedemonteerde onderdelen worden hergebruikt en verloopt het sorteer- en recyclageproces efficiënter.

DUURZAAMHEID

Veelvuldig hergebruik van componenten kan enkel als duurzame materialen worden gebruikt. Voorbeelden zijn bakstenen, keramieken (dak)tegels, stalen liggers en profielen, en eikenhouten balken. Hun slijtvastheid en trage veroudering maken hergebruik mogelijk.

ONAFHANKELIJKHEID

De componenten van een gebouwelement moeten onafhankelijk van elkaar gebruikt kunnen worden. Dat maakt de vervanging, verwijdering of herstelling van één of meerdere componenten een pak eenvoudiger.

In beeld

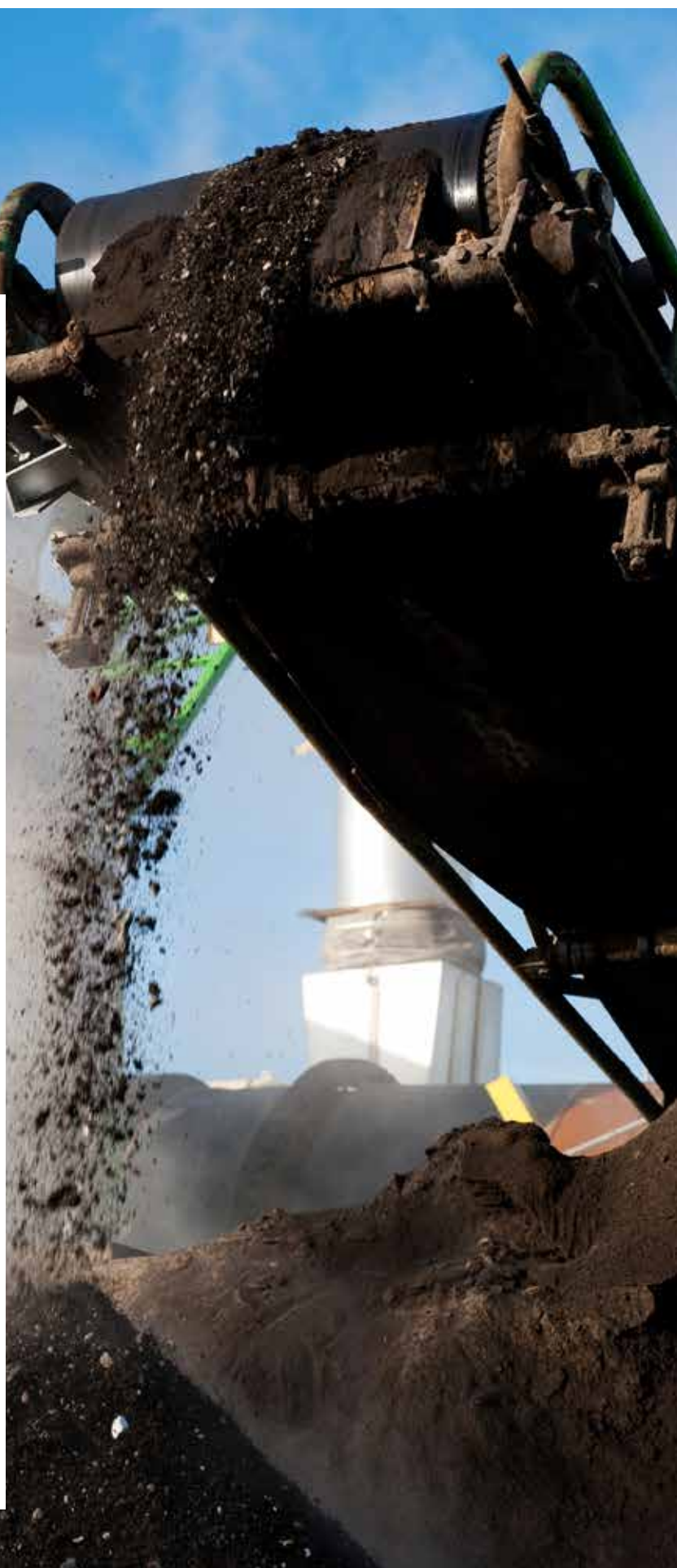
Nieuwe start voor Carcoke

In de haven van Zeebrugge verrees in 1900 de eerste cokesfabriek. Engelse steenkool werd omgezet in cokes voor de Duitse staalindustrie in het Ruhrgebied en de Luxemburgs-Franse staalindustrie in de Elzas. Bijna een eeuw later, in 1996, ging de fabriek failliet. Wat achterbleef, was een van de zwaarst verontreinigde brownfields van Vlaanderen. Teer, minerale oliën, polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's), cyanides, zware metalen, asbest ... De lijst aan uiterst schadelijke stoffen die in de ondergrond werden aangetroffen, is ellenlang.

Niemand toonde interesse in een overname van het terrein. Daarom kocht de OVAM de site in 2002 voor één symbolische euro om de site op te ruimen en te saneren. De volledige afbraak en sanering kostte 55 miljoen euro. Er werd 600.000 ton verontreinigde grond, 13.000 ton verontreinigd sediment en 35.000 ton teer gereinigd.

Het resultaat is een proper industrieterrein van 12 hectare, op een strategische en waardevolle locatie: vlak bij de haven, de spoorwegen en het Boudewijnkanaal. De OVAM biedt het terrein nu te koop aan en hoopt dat er zich snel een nieuwe havengebonden activiteit vestigt. Carcoke is klaar voor een nieuw tijdperk.

Lees meer op
www.kooksfabriek.be

Selectief inzamelen loont

In hun ledenbladen lazen horeca-uitbaters en bakkers in 2015 getuigenissen en tips over hoe ze afval selectief kunnen inzamelen. Bart en Peter Tomassen van Brood & Banket Tomassen in Genk zijn overtuigd: "Selectief inzamelen vraagt iets meer werk dan alle afval in één vuilnisbak gooien, maar globaal komt het goedkoper uit. En het is beter voor het milieu."

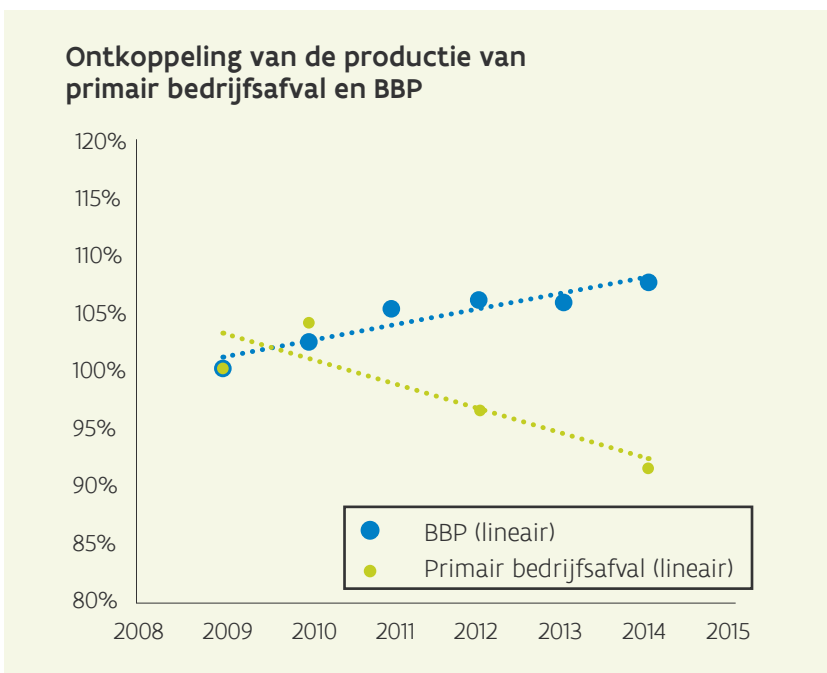
Tegen 2022 moeten alle Vlaamse bedrijven samen 15 procent minder gemengd bedrijfsafval produceren. De OVAM onderzoekt welke sectoren hun afval nog beter selectief kunnen inzamelen. In de horeca en bij warme bakkers bleek nog ruimte voor verbetering.

Communicatiecampagne

Met de sectorfederaties Horeca Vlaanderen en Bakkers Vlaanderen werkte de OVAM een communicatiecampagne uit op maat van beide doelgroepen. Een boodschap die via de sector wordt uitgestuurd, is geloofwaardiger en bereikt meteen de juiste mensen. De federaties weten zelf ook beter wat werkt en niet werkt bij hun leden en welke communicatiekanalen het meest geschikt zijn.

Goedkoper

Bart en Peter Tomassen van Brood & Banket Tomassen in Genk pikten in op de campagne: "Sinds we pmd, plasticfolies en organisch afval zoals deegresten en oud gebak apart inzamelen, is onze hoeveelheid restafval fel gekrompen. Vroeger moest die container wekelijks opgehaald worden, nu is dat slechts om de drie weken. Dat komt goedkoper uit. Selectief inzamelen vraagt weliswaar meer werk dan alle afval in één vuilnisbak gooien, maar op die manier dragen we ons steentje bij aan het milieu en sparen we geld uit."

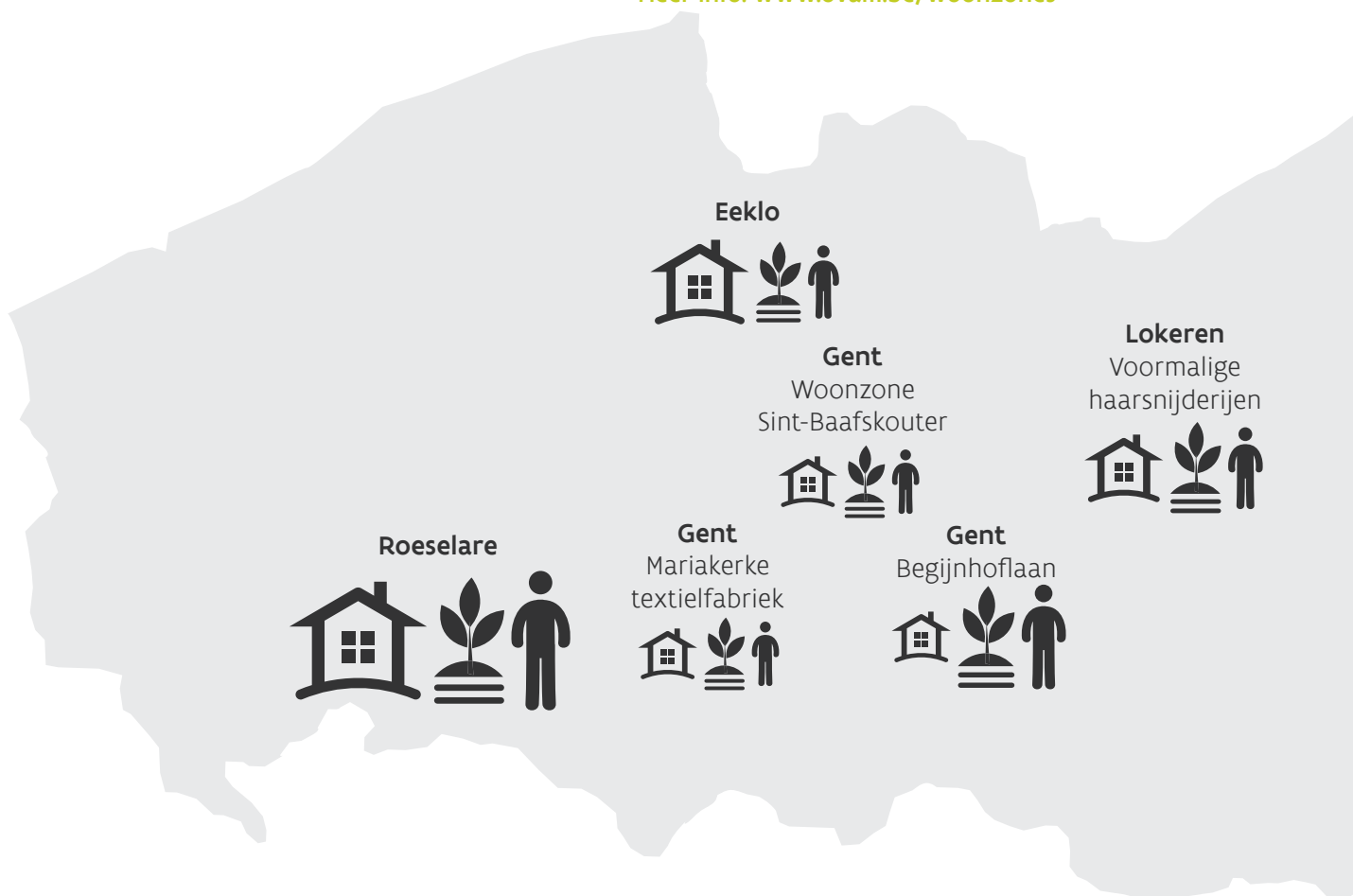
762 gezinnen geholpen met woonzoneprojecten

Op heel wat plaatsen in Vlaanderen wonen mensen op gronden die mogelijk verontreinigd zijn door activiteiten uit het verleden: een woonwijk die decennia geleden op een oude stortplaats werd gebouwd of een wijk die dicht bij een vervuilend bedrijf ligt. Die woonzones pakt de OVAM gegroepeerd aan.

Afzonderlijke woonpercelen waar in het verleden een risicovolle activiteit plaatsvond, groepeerde de OVAM als één geheel via een sitebesluit. Voor al die percelen is dan maar één globaal bodemonderzoek nodig. Die globale aanpak garandeert bewoners en eigenaars snel informatie over de kwaliteit van de bodem, minder kosten en minder administratieve rompslomp.

In 2015 werden in Vlaanderen 54 nieuwe locaties gegroepeerd in 11 woonzones. Op die manier viel voor 762 gezinnen de onderzoeks- en saneringsplicht weg en krijgen zij de duidelijkheid over de bodemkwaliteit van hun perceel.

Meer info: www.ovam.be/woonzones

Woonzones 2002-2015

Aantal
woonzones in Vlaanderen

74

Aantal
locaties

373

Aantal
gronden

4.300

Aantal
geholpen gezinnen

7.599

Kalmthout
Verkaveling
Dennendaal

Sint-Niklaas

Sint-Niklaas
Aanvulling

Kontich
Doelveld

Zemst

Stationslaan

Gemeente en naam site	aantal locaties	aantal percelen	aantal gezinnen
Roeselare	26	128	280
Sint-Niklaas	4	65	77
Sint-Niklaas - aanvulling	1	33	41
Lokeren - Voormalige haarsnijderijen - aanvulling 3	5	60	64
Gent - Woonzone Sint-Baafskouter	1	37	44
Gent - Begijnhoflaan	1	72	118
Eeklo	12	47	53
Zemst - Stationslaan	1	7	10
Kalmthout - Verkaveling Dennendaal	1	4	4
Gent - Mariakerke textielabriek	1	30	43
Kontich - Doelveld	1	31	28

VN stellen Vlaams afvalbeleid als voorbeeld

In september 2015 streek het afvalcongres van de International Solid Waste Association (ISWA) neer in Antwerpen. Daar presenteerden de Verenigde Naties (VN) voor het eerst een internationaal overzicht van de afvalproblematiek dat Vlaanderen als voorbeeld stelde. Een bijzondere erkenning, vindt Danny Wille, algemeen directeur van de OVAM.

De komst van ISWA naar Antwerpen was een hele eer voor Vlaanderen. Waarom?

Danny Wille: "Het ISWA-congres mag je gerust de jaarlijkse hoogmis van de internationale afvalsector noemen. Voor Vlaanderen was het een unieke kans om dat topevenement naar Antwerpen te halen en ons succesvolle afval- en materialenbeleid aan de rest van de wereld te tonen. Liefst 1.300 experts en topverantwoordelijken uit 93 landen zakten af naar Antwerpen."

Welke rol speelde de OVAM in de organisatie van het congres?

"De OVAM was medeorganisator en steunde het congres financieel. Vanuit die rol hebben we ervoor gepleit om het afvalthema ruimer te bekijken en open te trekken naar de volledige kringloop: hoe kunnen we ons afval hergebruiken of recyclen zodat het opnieuw als materiaal in de kringloop terecht komt? Alle partners schaalden zich achter ons pleidooi en doopten het thema om tot *Let's make the most of our resources and waste.*"

Afvalprofessionals noemen het congres een mijlpaal in de internationale aanpak van afval. Klopt dat?

"Het was de eerste keer dat de VN een internationaal overzicht van de afvalproblematiek presenteerde. De Global Waste Management Outlook (GWMO) toont zwart-op-wit de wereldwijde impact van

afval op het klimaat: zo kan een verbeterd afvalbeheer de uitstoot van broeikasgassen met 15 tot 20% verminderen. Met goede praktijkvoorbeelden – waarvan een groot deel uit Vlaanderen – reikt het actieplan bovendien de instrumenten aan voor een performant afvalbeheer. De maatschappelijke kost van niets doen ligt hoger dan de financiële kost om een effectief afvalbeheer uit te rollen."

"Dat de VN het afval- en materialenbeleid van het dichtbevolkte Vlaanderen roemt, is een belangrijke erkenning. Demografen voorspellen dat de wereldbevolking de komende decennia nog zal toenemen en zich zal concentreren in steden. De keten- en kringloopaanpak van Vlaanderen biedt nu al een antwoord op die toekomstige uitdagingen."

Welke acties, inzichten of contacten vloeiden voort uit het ISWA-congres?

"De VN heeft ons gevraagd om het Vlaamse model te vertalen naar een korte- en langetermijnstrategie voor het afvalbeleid in Libanon. Dat land verkeert al maanden in een diepe afvalcrisis. Door de sluiting van de belangrijkste stortplaats hoopt het afval zich op in de straten van Beiroet. In oktober 2015 zijn we een eerste keer ter plaatse gegaan, in februari 2016 hebben we de situatie opnieuw met de Libanese regering besproken. In dit proefproject onder de koepel van de VN bekijken we hoe we onze kennis kunnen delen met de rest van de wereld. Op termijn is het de bedoeling dat de Vlaamse bedrijven die ons afvalbeleid hier al jaren in de praktijk brengen hun knowhow ook internationaal kunnen valoriseren."

In steden wereldwijd ontstaat **7 tot 10 miljard** ton afval per jaar

70% van het afval wordt gedumpt

3 miljard mensen hebben geen toegang tot gecontroleerde afvalverwerking

Verbeterd afvalbeheer kan de uitstoot van broeikasgassen met **15 tot 20%** verminderen

U vindt de Global Waste Management Outlook op www.unep.org/ietc/OurWork/WasteManagement/GWMO

In beeld

Winnaar GroeneVent Award

Green Guerilla op Sfinks

Het festival Sfinks Mixed ging in 2015 aan de haal met de GroeneVent Award in de categorie grote evenementen. Met die jaarlijkse prijs bekroont de OVAM duurzame evenementen.

Organisator Patrick de Grootte: "We werken al jaren aan een duurzaam evenement, en dat werk wordt nu bekroond. In 2015 focusten we op een uitgekiend afvalbeleid. 'Green Guerilla' hielden de festivalweide proper. Op afvaleilanden werden bекers, plastic flessen, borden, etensresten en restafval apart ingezameld. Door het gebruik van PLA-bekers (*polylactic acid*, plastic gemaakt uit natuurlijke grondstoffen) en etensbakjes uit suikerriet was het geproduceerde afval bovendien biologisch afbreekbaar. Dat is al heel wat, maar volgend jaar pakken we het nog groener aan."

Andere winnaars van de GroeneVent Award 2015 waren het Release Festival uit Borgloon en Ieperfest.

Wilt u meedingen naar de GroeneVent Award 2016? Kijk op www.groenevent.be voor alle info!

OVAM saneert zwaar vervuild kanaalslib

Eeklo geniet van opengelegde Dullaert in stadscentrum

In 2004 kocht een bouwbedrijf in Eeklo een oude textielververij om er appartementen op te trekken. De sloop legde onder het fabriekspand een zwaar vervuild kanaal bloot. Een streep door de rekening van de herontwikkelingsplannen? Daar dachten de stad Eeklo en de OVAM anders over: van de stadskanker maakten ze een aantrekkelijke woonplek langs de Dullaert.

Pal bovenop het vroegere kanaal, lag de voormalige textielweverij Covina die door een grote buis in de vloerplaat jarenlang haar afval in de Dullaert dumpte. De jarenlange lozing vervuilde de waterbodem met een giftig allegaartje van zware metalen, minerale oliën, PAK's en nonylfenol. In de jaren 80 ging de textielververij over de kop. Sindsdien was

het oude fabrieksgebouw, op een steenworp van het centrum van Eeklo, overgeleverd aan de tand des tijds. Tot in 2004, toen een bouwbedrijf de fabriek en de omringende gronden opkocht.

8.000 ton slib

Zeven woonblokken, goed voor 146 appartementen met uitzicht

op het open en schone water van de Dullaert, die fraaie plannen had men in petto voor de kanaalzone in Eeklo. Maar eerst moest de Dullaert gesaneerd worden. In het begin was niet duidelijk wie er voor de kosten van de sanering moest opdraaien. Omdat het bouwbedrijf 'onschuldig eigenaar' was en Covina ondertussen failliet was gegaan, nam de OVAM

het onderzoek en de sanering op zich.

Over de hele lengte van het kanaal, ongeveer 180 meter, werd in 2015 de twee meter dikke waterbodemaag weggehaald. Dat kwam neer op 8.000 ton slib. De bedding van het kanaal werd opgevuld met zuivere grond uit een zandwinning. Langs de oever komen hier en daar rietzones waar vissen kunnen schuilen en zich voortplanten. Het eerste appartementsgebouw met uitzicht op het kabbelende kanaal staat er al.

Er waren nog redenen om de weggemoffelde Dullaert opnieuw het daglicht te gunnen, zegt Dirk Waelput, stedenbouwkundig ambtenaar van de stad Eeklo. "We zijn volop in de weer met de herinrichting van het stadscentrum. De opengelegde Dullaert is de perfecte oplossing om overtollig water te bergen. Bovendien brengt het water een natuurlijke toets in de stad waar onze inwoners mee van kunnen genieten."

Water in de stad

In de buurt van oude industriële gebouwen is het sediment in waterlopen vaak vervuild. Dat kan voor geurhinder zorgen. Door het vervuilde slib weg te nemen zal de waterkwaliteit zienderogen verbeteren. De OVAM wil in de toekomst nog meer openbare besturen ondersteunen bij het creëren van 'groenblauwe netwerken' in de stad. Die zorgen voor aangename plekjes, meer waterbuffering, biodiversiteit en koelte in de stedelijke omgeving. Bij de herontwikkeling van sites in de nabijheid van water raadt de OVAM openbare besturen daarom aan na te gaan of ook de waterloop opgewaardeerd kan worden.

Gemeenten inspireren gemeenten

De sanering van het kanaal de Dullaert in Eeklo is een toonbeeld van hoe lokale besturen het afval-, materialen- en bodembeleid omzetten in de praktijk. De OVAM bundelde veertig soortgelijke verhalen op portfolio.ovam.be. Laat uw gemeente zich ook inspireren?

Lokale besturen uit heel Vlaanderen vertellen in de online-portfolio hoe zij aan de slag gaan met het afval-, materialen- en bodembeleid en hoe de OVAM daarbij helpt via financiering, samenwerking of wetgeving. Die verhalen moeten collegagemeenten en provincies inspireren om zelf werk te maken van een repaircafé, om asbest aan te pakken of om bodemverontreiniging op te sporen.

De lancering van de portfolio is geen eindpunt. De OVAM zoekt nog altijd naar nieuwe voorbeelden. Kent u een project dat een plaats verdient op onze website? Laat het ons weten via voorbeeldprojecten@ovam.be

[Grasduin in de online-portfolio en laat u inspireren door veertig voorbeelden: portfolio.ovam.be](http://portfolio.ovam.be)

CIJFERS

Personeel

MAN
135

VROUW
223

DIVERSITEIT
6,24%

Afval

ZEWERFVUIL
17.500 ton

TOTAAL HUISHOUDELIJK AFVAL
3.167.010 ton

Budget

Begroting 2015

Ontvangsten

Overgedragen saldo	5.664.937,14
Eigen inkomsten (bv. bodemattesten)	13.492.726,76
Inkomensoverdrachten van bedrijven (bv. UMICORE)	4.374.015,79
Inkomensoverdrachten van EU-instellingen	106.608,33
Inkomensoverdrachten binnen de overheid (werkingsdotatie en MINA-dotaties)	26.837.648,20
Kapitaaloverdrachten binnen de overheid (investeringsdotatie en MINA-dotaties)	27.536.408,57
Opname uit het Bodembeschermingsfonds	24.170.607,32
Totaal	102.182.952,11

Beheer MINA-fonds

VLABOTEX	967.875,18
Subsidies dierlijk afval	11.093.270,49
Subsidies aan erkende kringloopcentra	808.000,00
Inkomensoverdracht aan lokale besturen (preventie en selectieve inzameling)	269.350,00
Subsidies aan lokale besturen (preventie, selectieve inzameling en installaties)	5.115.654,00
Inkomensoverdrachten aan vzw's (Plan C)	198.000,00
Totaal	18.452.149,67

TOTAAL BEDRIJFAFVAL
13.911.000 ton

HUISHOUDELIJK AFVAL
PER INWONER
492 kg

RESTAFVAL PER INWONER
146 kg

SELECTIEF INGEZAMELD
AFVAL PER INWONER
346 kg

Uitgaven

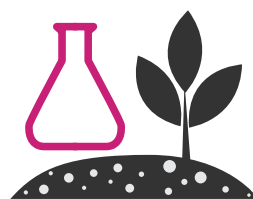
Over te dragen saldo	4.198.914,89
Personeel	24.107.327,06
Werkingsmiddelen	6.298.952,88
Onderzoek	2.665.634,91
Communicatie	654.940,70
Saneringen	28.154.191,28
Werkingsbijdrage VLACO, IVC en Summa	1.307.342,29
Schadevergoedingen	844.942,92
Spijzing van het Bodembeschermingsfonds	33.950.705,18
Totaal	102.182.952,11

PROCESSEN

Aantal afgeleverde bodemattesten	239.642
Aantal afgeleverde grondstofverklaringen	140
Aantal adviezen voor milieuvergunningen	577
Aantal afgeleverde beslissingen m.b.t. kennisgevingen voor grensoverschrijdend transport van afvalstoffen	1.290
Aantal verwerkte transportmeldingen m.b.t. grensoverschrijdend transport van afvalstoffen	201.739

Bodem

RISICOGRONDEN:
85.000 (schatting)

ONDERZOCHT:
44%
(37.270 dossiers met beoordeeld obo)

SANERING NODIG:
16%
(5.933 dossiers bsp nodig)

OVAM
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
www.ovam.be